

A vidéki turizmus és a körforgásos gazdaság

A VIDÉKI MAGYARORSZÁG A PANDÉMIA KORÁBAN IX. FALUKONFERENCIA

Pécs, 2021. szeptember 22-24.

Raffay Zoltán,
egyetemi docens

PÉCSIKÖZGÁZ
ahonnan a karrier indul

PTE KTK MTI
raffayz@tkk.pte.hu

A turizmus a magyar vidékfejlesztésben

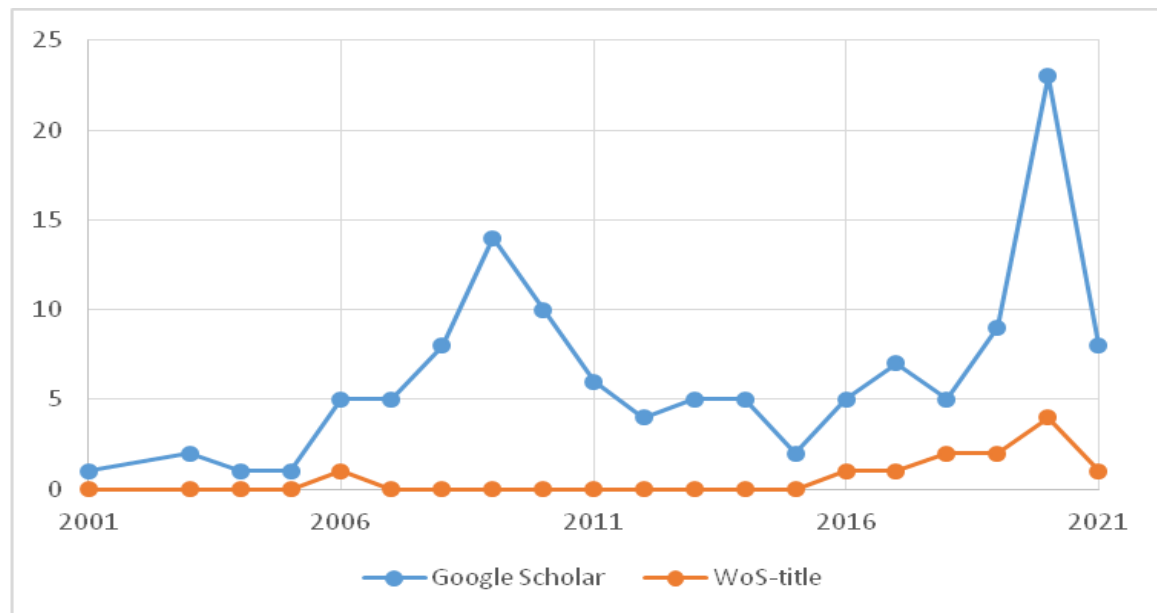
- A turizmus szerepét a területfejlesztésben már régen felismerték hazánkban is
- Igaz ez az vidéki turizmusra is a vidékfejlesztésben
- Megatrendek:
 - helyi (élelmiszer)termékek, rövid szállítási láncok, LOHAS csoport erősödése, individualizáció stb.
- és új fejlemények is valószínűsítik a vidéki turizmus fokozódó népszerűségét:
 - COVID, belföldi utazások, rövid távú utazások
 - „Minden idők legjobb nyara a belföldi turizmusban”, Turizmus Online, 2021. szeptember 10.
- Reliziencia mint új követelmény

A turizmus szerepe a környezeti problémákban

- Óriási a környezetterhelése a turizmus (szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás, légi közlekedés) ágazatnak és a kapcsolt ágazatoknak is – lineáris gazdasági modellre épülnek
- Pazarlás (víz, áram, élelmiszer), és nagy az egyszer használatos termékek aránya
- Termék-csomagolóanyag arány igen kedvezőtlen és a csomagolás többnyire műanyag
- + természetes élőhelyek degradációja stb.
- Még ma is a tömegturizmus dominál – fenntarthatatlan
- Nehéz érvényesíteni a körforgásos gazdaság alapelveit a nagyszámú érintett és a látogatók hedonista fogyasztói magatartása miatt
- Overtourism, Übertourismus, túlturizmus, totális turizmus

Körforgásos gazdaság

- Nem a szolgáltatások területén jelent meg először
- Később a szolgáltatásokban is feltűnt
- A turizmusban még alig foglalkoznak vele, holott a világ GDP-jének kb. 10%-áért a turizmus felel – ahogyan a környezetterhelés jelentős és növekvő részéért is
- A haszon főleg a tömegturizmusból jön, nagyfokú elkötelezettség kell a körkörös megoldások átvétele iránt

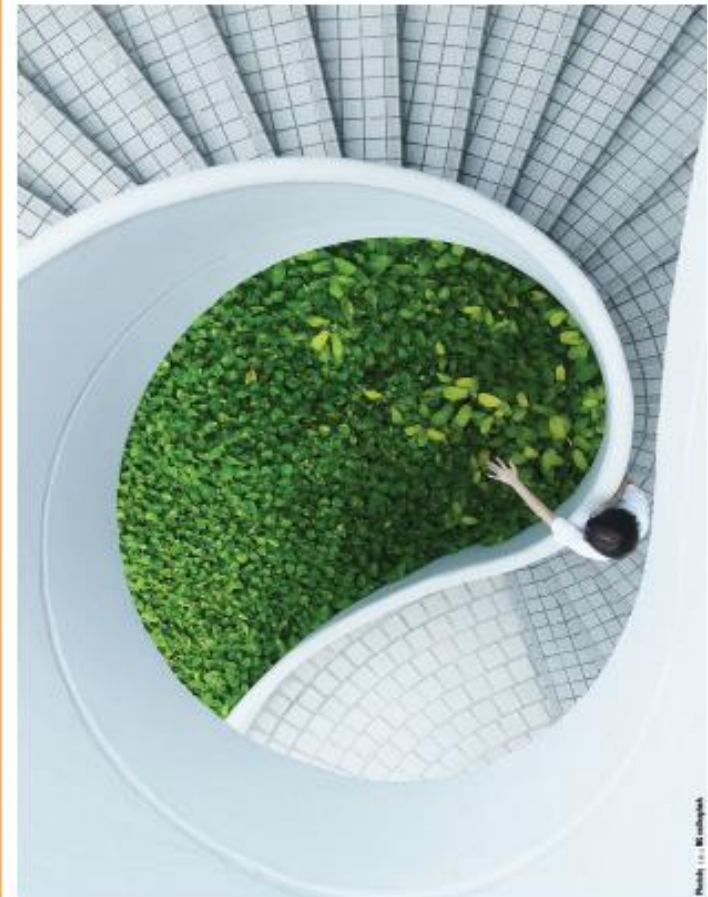
Körforgásos gazdaság és turizmus

- A nemzetközi szakirodalomban sincs még egységes megfogalmazása a körforgásos turizmusnak
- A hazai szakirodalomban szinte érintetlen téma
- A PWC anyagában (2018) a „turizmus” szó nem szerepel
- Dél-Dunántúli Ökoturisztikai Klaszter minősítő rendszere

www.pwc.com/hu

Closing the loop – the circular economy, what it means and what it can do for you

9 circular economy tools
70+ corporate case studies
Industry 4.0 outlook

Körkörös turizmus a nemzetközi szakirodalomban

- Rodríguez et al. (2020) szerint a körkörös gazdaság
- elveinek a vidéki és a kulturális turizmus területén van létjogosultsága;
 - különösen fontos a turizmus által érintett (sújtott?) tengerparti területek számára (szemét, mikroműanyag);
 - a hulladéktermelés és -gazdálkodás terén jelentős a turizmusban;
 - érinti a turizmus által használt erőforrásokat (infrastruktúra, éghajlat stb.)
-
- Szakértők a körforgásosságot mérhető fizikai paraméterekkel számolják főleg: energiahatékonyság, hulladékgazdálkodás, élelmiszer-hulladék termelése és újrahasznosíthatóság
 - Új gazdasági modellek: megosztásos gazdaság, tulajdonlás helyett bérlés stb. – ehhez újfajta gondolkodás kell

Körforgásos megoldások a turizmusban

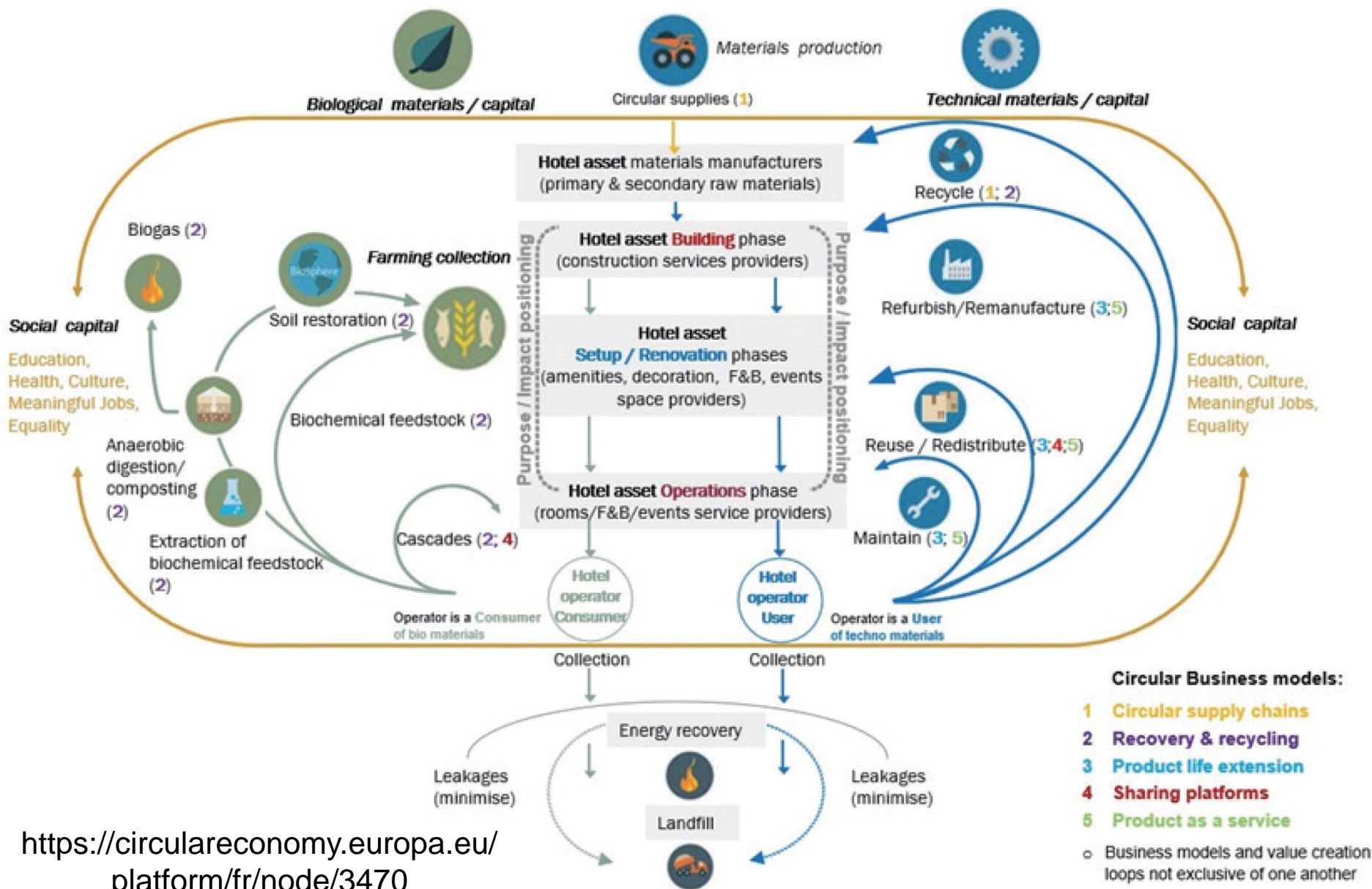
Elv	
reduce	Megújuló, visszaforgatható, biológiailag lebomló anyagok használata Energiahatékony és víztakarékos megoldások, illetve alternatív energiaforrások Rövid és helyi ellátási láncokshort and local supply chains Élelmiszer-hulladék mennyiségének csökkentése
recycle	Termékek élettartamának növelése (például bútorzat) – javítható, modulós, eladható Energiatermelés az élelmiszer-hulladékból Esővíz tárolása, szürkevíz használata locsoláshoz
reuse	Megosztásos gazdaság: bérelni, megosztani Egyszer használatos csomagolás kerülése – italok nagy edényben tárolása Használt eszközök (ágynemű, függöny stb.), mosható textíliák és felületek
redesign	Öko-dizájn már a tervezésnél, pl. modularitás a belsőépítészetben, rugalmas particionálási lehetőségek, használt téglák az építkezésnél Talajba épített hőszivattyú IoT Biogáz előállítás az élelmiszer-hulladékból
rethink	Product-to-service modell – bérelni és nem venni, így mindig a legújabb és legkörnyezetkímélőbb technológiát használhatjuk Fenntartható rendezvények szervezése Körforgásos beszerzések – a teljes lánc mentén Erőforrások, anyagok, nem használt eszközök „bedobása a közösbe”, akár a vállalkozáson belül

Miért lehet a vidéki turizmussal kezdeni

Több lehetőség:

- talán még megvannak vagy feleleveníthetők a hagyományos, zárt láncú termelési eljárások;
- eleve a vidéki térségekre jellemzőek a turizmus „zöldebb” formái (például ökoturizmus);
- vidéki szálláshelyeken gyakran a környezetbarát megoldásokra is több a lehetőség, mint nagyvárosi környezetben (például komposztálás, biomassa energetikai hasznosítása, helyi termékek használata a gasztronómiában stb.);
- több az idő a vendégek szemléletformálására

Figure 4-1A conceptual CE framework for a circular hotel operator

<https://circulareconomy.europa.eu/platform/fr/node/3470>

A lineárisról a körforgásos gazdaságra történő átállás előtt álló akadályok a turizmusban

- Az adórendszer a lineáris és nem a körforgásos gazdaságot támogatja, pl. nem kapnak adókedvezményt körforgásos gazdaság elvei szerint történő szállodaépítkezések
- Jó gyakorlatok, pontos módszerek, mérési eljárások, üzleti modellek hiánya
- Állami támogatási eszközök hiánya a körforgásos gazdaságra áttérés érdekében (ösztönzők/támogatás, képzés)
- Gyenge együttműködési hajlandóság, bizalomhiány az értéklánc mentén
- Berögzült szokások, ellenállás a viselkedés, értékrend, hozzáállás megváltoztatásával szemben

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

